

Täysistunto

Torstai 9.6.2022 klo 15.59—18.32

5. Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi ulkomaalaislain ja henkilötietojen käsittelystä maahanmuuttohallinnossa annetun lain muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 49/2022 vp

Valiokunnan mietintö HaVM 12/2022 vp

Ensimmäinen käsittely

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Ensimmäiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 5. asia. Käsittelyn pohjana on hallintovaliokunnan mietintö HaVM 12/2022 vp. Nyt päätetään lakiehdotusten sisällöstä. — Yleiskeskusteluun, edustaja Rantanen.

Keskustelu

17.29 **Mari Rantanen ps:** Arvoisa puhemies! Käsitlemme tässä nyt lakiehdotusta ja hallintovaliokunnan mietintöä. Laissa esitetään sitä, että laajamittaisen maahantulon tilanteessa Suomi voi turvautua Euroopan turvapaikkaviraston apuun eli pyytää sieltä virkamiehiä tänne käsittämään näitä maahantuloja.

Kuten hallintovaliokunnan mietinnöstä ilmenee, tällä pyritään kehittämään laajamittaisen maahantulon hallintaa ja siihen varautumista. Valiokunta tässä omassa mietinnössään toteaa, että nämä mainitut muutokset koskevat maahanmuuttoviranomaisten varautumista kansainvälistä suojelua hakevien vastaanottoon laajamittaisen maahantulon tilanteessa, ja viimeksi mainittuihin pyritään puuttumaan myös eduskunnan käsittelyssä olevalla valmiuslain muutoksella ja tällä rajavartiolaitalla, joka tänään on annettu. Tässä valiokunnan mietinnössä todetaan myöskin se, että riski itärajalla tässä vallitsevassa tilanteessa on kohonnut.

Nyt se ongelma on se, että tämä hallitus on varautunut laajamittaiseen maahantuloon myös niissä tilanteissa, kun puhutaan vihamielisen valtion mahdollisesta hybridivaikuttamisesta, muutamalla lainsäädännöllä. Ensimmäinen lainsäädäntö oli se, että laajamittaisen maahantulon koordinaatio siirrettiin Migriin eli Maahanmuuttovirastoon, ja tässä on nyt toinen tällainen esitys, että siis voidaan turvautua Euroopan turvapaikkaviraston apuun. Kuten hyvin tiedämme tässä salissa, niin esimerkiksi tämä esitys varautuu vain lisäämään henkilökuntaa siinä kohtaa, jos tulee paljon ihmisiä, ja valmiuslaissa esitetään pykälää tähän vastaamiseksi niin, että voidaan ottaa kuljetusyrityksien kuljetuskapasiteettia haltuun näiden tulijoiden kuljettamiseen sekä ottaa haltuun rakennuksia ja kiinteistöjä, sellaisia, jotka pystyvät vetämään minimissään 30 henkilöä. Käytännöllisesti katsoen tämä hallitus varautuu vain mahdollisimman sujuvaan vastaanottoon, ei ehkäisemään laajamittaista maahantuloa, ei edes siinä tilanteessa, kun nämä ihmiset on kuljetettu rajalle ja heitä pyritään käyttämään valtion painostamiseen, ja tämä jos mikä on kyllä hyvin hämmästyttävää.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 71/2022 vp

Tämä on hyvin hämmästyttävää, että tämä maa ei kykene suojaamaan itseänsä, ei omaa suvereniteettiansa, vaan se pyrkii siihen, että kaikki otetaan vastaan.

Arvoisa puhemies! Laskeskelin valmiuslain esityksessä olevasta arviosta, että suorat vastaanoton kustannukset olivat silloin 2016 noin 65 euroa per henkilö per vuorokausi. Nyt kun Suomi vain varautuu vastaanottamaan kaikki — jopa niin, että valmiuslaissa esitetään mahdollisuutta puolittaa sosiaaliturva ja eläkkeet kolmeksi kuukaudeksi kerrallaan — niin kyllähän tämä tilanne on varsin kummallinen. Nimittäin se 65 euroa vuorokaudessa on vain nämä suoran vastaanoton kustannukset — siinä ei ole kuljetuksia, siinä ei ole tulkkeja, siinä ei ole Migriä, siinä ei ole poliisia, siinä ei ole oikeuslaitosta eikä mitään viranomaista. Tämä tarkoittaisi sitä, että siis siellä 100 000—200 000:n kohdalla... En tiedä, millä tämä maa selviäisi näistä. Pidän hyvin hämmästyttävänä sitä, että todella me siis valmistaudumme täysin rajattomasti, meillä ei ole mitään hätäjarrua missään laissa, ja me teemme tällaisia lakeja, joilla vain pyritään tilanteesta selviämään, on se tulijamäärä mikä hyvänsä ja on se tulijoiden tausta ja motivaatio tai taustalla oleva toiminta mikä tahansa. Mielestäni tässä salissa täytyy olla sellainen vastuu — me olemme Suomen kansanedustajia, ja meidän ensisijainen tehtävämme on turvata Suomen ja suomalaisten turvallisuus ja perusoikeudet ja kohdistaa se tehtävämme siihen tehtävään, mikä meille on annettu, ja siihen mandaattiin.

Nyt tämän hallituksen ideologia vie tätä valmistelua, ja tämä ei näytä, arvoisa puhemies, kovinkaan hyvältä. Toivoisin nyt hallitukselta erinomaisen vastuullista toimintaa tässä tilanteessa, kuten perussuomalaiset ovat esittäneet näihin tuleviin rajalakeihin muutoksia.

Arvoisa puhemies! Tämän esityksen osalta valitettavasti, jos nämä ovat ne vastaukset laajamittaiseen maahantuloon, me emme näitä voi hyväksyä. Sen vuoksi me jätimme hallintovaliokunnassa vastalauseen, jossa esitämme tämän lain hylkäystä. Nyt täytyy tulla jämämpiä toimia ja toimia myöskin meidän turvapaikkapolitiikkaan eikä tällaisia esityksiä, joilla vain pyritään mukautumaan kulloiseenkin tilanteeseen. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Kiitos. — Ja edustaja Peltokangas.

17.35 Mauri Peltokangas ps: Arvoisa puhemies! Esityksessä ehdotetaan muutettaviksi ulkomaalaislakia ja henkilötietojen käsittelystä maahanmuuttohallinnossa annettua lakia. Uudistusten tavoitteena on, että Suomi voisi pyytää Euroopan unionin turvapaikkaviraston turvapaikka-asioiden tukiryhmien tarjoamaa operatiivista ja teknistä apua tilanteessa, jossa vihamielinen valtio pyrkii vaikuttamaan Suomeen välineellistämällä turvapaikanhakijoita aseekseen. Avun muotoja voisivat esityksen mukaan olla esimerkiksi avustaminen turvapaikkahakemusten käsittelyssä sekä vastaanottopalvelujen järjestämisessä.

No, on syytä huomioida, että EU:n virkamiehiä voitaisiin käyttää korkeintaan avustavissa tehtävissä ja niissäkin vain suomalaisen viranomaisen valvovan silmän alla ja että Euroopan unionin virkamiesten kouluttaminen ja perehdyttäminen Suomen kansallisiin lakeihin, menettelyihin ja käytäntöihin sekä mahdollisten tulkkauspalveluiden hankkiminen on paitsi kallista myös aikaa vievää puuhaa, valvonnasta puhumattakaan. Tällaiseen ei tositalanteessa ole aikaa eikä resursseja. Tähän uppoavat resurssit voitaisiin käyttää paljon tehokkaammin ja rajaturvallisuuteen aidosti vaikuttavasti.

Arvoisa puhemies! Ongelmallista on se, että laajamittaiselle maahantulon tilanteelle ei ole olemassa tarkkaa määritelmää. Tämä tekee tilanteen tunnistamisesta hidasta ja vaikeaa. Reagointi kyllin nopeasti on ilman määritelmää ja oikeanlaista lainsäädäntöä mahdo-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 71/2022 vp

tonta. Olemme siis käytännössä tosipaikan tullen korviamme myöten ongelmissa. Me perussuomalaiset olemme korostaneet ja korostamme, että jos hybridioperaatiosta on pieniäkään viitteitä, tulisi rajan olla suljettavissa välittömästi ja turvapaikkahakemusten käsittelyn tulisi keskeytyä kaikilta osin — toisin sanottuna ei ainuttakaan hybridihaikuttamisjantteria sisään maahan. Tässä yhteydessä on hyvä mainita myös, että lisäksi tarvitaan tehokas palautusjärjestelmä, jonka avulla aikaisemmin maahan tulleet, sadevesijärjestelmiimme nojailevat kielteisen turvapaikkapäätöksen ja karkotuspäätöksen saaneet voidaan ohjata ulos maasta.

Arvoisa puhemies! Viranomaisilla pitää olla tehokkaat keinot henkilötietojen käsittelyyn maahanmuuttohallinnossa ja lailliset keinot laajamittaisen maahantulon estämiseksi. Tällaiset pykälät on tuotava lakiin viipymättä. Viranomaiset tarvitsevat myös resursseja, jotta he voisivat turvata Suomen alueellisen koskemattomuuden ja kansalaisten turvallisuuden. Suomen tulee voida itse päättää, keitä se alueelleen päästää. Ei voi olla niin, että kuka tahansa ja millä asialla tahansa saa kävellä rajan yli. Tätä asiaa ei voi kylliksi korostaa nyt, kun hybridihaikuttamisen uhka on aidosti olemassa Euroopan kiristyneen turvallisuustilanteen vuoksi.

Arvoisa puhemies! Esitetyt lainsäädännön muutokset eivät edistä Suomen rajaturvallisuutta tai viranomaisten toimintakykyä tarpeellisessa määrin. Me emme tarvitse laukunkantajia tai keskieuropalaisia kirjureita vaan lait, joilla mahdollistetaan Rajavartiolaitoksen ja viranomaistemme suorittavan portaan mahdollisuus estää tarvittaessa rajalta maahamme tulo tosiasiallisesti. Jos emme päästä hybridihaikuttajia maahamme, emme tarvitse heille palveluitakaan. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Kiitos. — Ja edustaja Mäkelä.

17.39 Jani Mäkelä ps: Arvoisa puhemies! Eilen täällä keskusteltiin ihmisoikeuksista ja todettiin, että ne oikeudet harvemmin ovat absoluuttisia vaan että ne ovat aina suhteessa johonkin toiseen ihmisoikeuteen ja sen toteutumiseen, että toisenkin henkilön ihmisoikeudet voivat tulla täysimääräisesti voimaan. Äärimmäinen esimerkki tästä on sellainen tilanne, että kun on sota, niin siinäkin voidaan yleisesti hyväksytyllä tavalla kyseenalaistaa hyökkääjän oikeus elämäänsä, kun käytetään tappavaa voimaa heidän pysäyttämiseensä. Vähemmän äärimmäinen esimerkki olisi tällainen hybridihaikuttamisen tilanne, jossa sinänsä tullaan väkivallattomasti maahan mutta tarkoituksena on kuitenkin horjuttaa sitä kyseistä yhteiskuntaa, johon ollaan pyrkimässä. Tässä tilanteessa joudutaan ratkaisemaan, kumpi on tärkeämpi oikeus, sen kohdemaan kansalaisten oikeus elämään omassa kotimaassaan sosiaaliturvan ja palveluiden piirissä vai näiden hybridihaikuttajien oikeus tulla maahan, ja tässä pitäisi tehdä selvä linjanveto, että oman maan kansalaisten asia asetetaan etusijalle.

Myöskin hallintovaliokunta on toisessa lausunnossaan ottanut tällaisen kannan mutta nyt kuitenkin puoltaa tällaista lainsäädäntöä, jossa samaa ajatusvirhettä toistetaan uudestaan, niin että ei luoda lainsäädäntöä, jolla estettäisiin tätä maahantuloa, vaan luodaan lainsäädäntöä, jolla mahdollistettaisiin asioita sen maahantulon jälkeen. Eli eihän se, jos meillä on resursseja EU:n turvapaikkavirastossa käsittelemään asioita, olivat ne apuresursseja tai mitä tahansa resursseja, poista sitä todellista ongelmaa, että maahan on jo siinä vaiheessa tullut henkilöitä, joiden ei kuuluisi olla maassa. Niinpä onkin järjetöntä tehdä tällaista vetovoimatekijää, että meillä olisi rakennetta, infrastruktuuria ja resursseja pyörittää hake-musrumbaa näiden henkilöiden osalta.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 71/2022 vp

Laki ei korjaa olemassa olevaa ongelmaa vaan saattaa pahimmillaan jopa pahentaa sitä. Siksi perussuomalaisten valiokunnassa tekemä lain hylkäämisehdotus on kannatettava.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Näin. — Ja edustaja Kiljunen.

17.41 Kimmo Kiljunen sd: Arvoisa puhemies! Kuuntelin huolella näitä perussuomalaisten käyttämiä puheenvuoroja, ja ihan ensimmäisenä ilmiönä haluaisin todeta, että maailma pienenee ja maahanmuutto on väistämätön asia. Tämä on koskenut myöskin suomalaisia, jotka ovat siirtyneet ulkomaille historian eri vaiheissa, ja tämä koskee myöskin Suomea, joka sijaitsee täällä kaukana Pohjolassa. Tännekin tulee yhä enemmän ulkomaalaistaustaisia ihmisiä, [Mauri Peltokankaan välihuuto] jotka asettuvat tähän maahan asumaan ja rakentavat perheensä täällä ja tekevät työtä täällä. Myöskin on ihmisiä, jotka ovat suojattomia omissa maissaan, ja silloin kansainväliset yleissopimukset sitovat siihen, että heille täytyy antaa suojaa niin, että he eivät joudu vainon kohteeksi kotimaassaan. Tämä ensimmäinen seikka on väistämätön ilmiö.

Täällä annettiin ymmärtää perussuomalaisten puheenvuoroissa — muun muassa Rantasen puheenvuorossa — että ikään kuin tämä maa ei kykenisi suojaamaan itseään. Suomen nykyinen lainsäädäntö ja Suomen nykyinen hallitus ovat määrätietoisia kaikissa muodoissaan. Me ehdottomasti kykenemme suojaamaan kaikkia niitä ihmisiä, [Mari Rantanen: Eipä näy esityksestä!] jotka asuvat tässä maassa — Suomen kansalaisia ja kaikkia muitakin, jotka tässä maassa asuvat. On myöskin täysin selvä asia, että sitä ei pidä kyseenalaistaa, etteikö Suomen hallitukselle ja meille kaikille ole kaikkein tärkeintä, että me varmistamme tässä maassa asuvien ihmisten turvallisuuden. Se on ykköslähtökohta kaikessa toiminnassamme.

Nyt kun me puhumme laajamittaisesta maahanmuutosta, joka on se ilmiö, jonka merkitystä tässä nyt spekuloidaan, arvoisa puhemies, niin me juuri todistamme Euroopassa järkyttävää, toisen maailmansodan jälkeen laajamittaisinta maahanmuuttoa ja pakolaisuutta. Tämän hirvittävän Ukrainan sodan vuoksi kolme miljoonaa ihmistä on siirtynyt muutamaa kuukautta Puolaan. Siinä on kysymys todella rajusta ja laajamittaisesta maahanmuutosta, joka kohdistuu nyt tässä tapauksessa keskiseen Eurooppaan, ja myöskin Suomeen on tullut Ukrainasta paljon pakolaisia. Sekin on suhteellisen laajamittaista, kun me näemme sen mittakaavan, missä me liikumme. [Mauri Peltokangas: Se on aitoa pakolaisuutta!] Nämä ovat juuri niitä ilmiöitä, joihin meidän täytyy osata aidolla ja oikealla tavalla reagoida, ja niin halutaankin tehdä.

Meillä on ollut sitten muutamia tapauksia ja ilmiöitä myöskin tästä asiasta, mihin tämä lakiesitys tässä nyt pohjautuu, eli niin sanotusta välineellistetystä maahanmuutosta, esimerkkinä vaikkapa Valko-Venäjän toimet Liettuan ja Puolan vastaisilla rajoilla. Mutta nyt täytyy nähdä metsä puilta — nyt täytyy nähdä metsä puilta, kun puhutaan hybrdivaikuttamisestakin: tämä ilmiö, tällainen välineellistetty maahanmuutto, on mittakaavaltaan kuitenkin hyvinkin pieni, [Mauri Peltokankaan välihuuto] ja tämänkaltaisen järjestäytynyt yhteiskunta kuin Suomi on, kykenee kyllä tämänlaiset ilmiöt, joita me nyt olemme olleet todistamassa, hallitsemaan. Se isompi ongelma on tietenkin, että meillä voi olla hallitsematon maahanmuuttotilanne. Vaikkapa Puolassa se on tietyllä tasolla ollut jo hallitsematon, missä on ihan muut syyt taustalla, jotka aiheuttavat sen. Ja siihen myöskin Suomen täytyy kyetä reagoimaan, ja siihen liittyy tämä ajatustapa, että me tarvittaessa voimme turvautua eurooppalaiseen apuun siinä suhteessa, [Puhemies koputtaa] että turvapaikkaviran-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 71/2022 vp

omaisten, Euroopan turvapaikkaviraston, apua voitaisiin tähän saada. Se on tämän lainsäädäntöehdotuksen idea. Ei nyt pidä sotkea tätä kokonaisuutta, mistä on kysymys.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Rantanen.

17.44 Mari Rantanen ps: Arvoisa puhemies! Näyttää nyt kyllä siltä, että edustaja Kiljunen ei näe metsää puilta eikä erota kahden eri ilmiön eroa. [Hussein al-Taeen välihuuto] Ettekö te erota sitä, mikä on ukrainalaisten tilanne, jotka ovat juuri niitä, joita varten Geneven pakolaissopimus on aikanaan tehty? He pakenevat kotimaastaan pommien alta. Sen sijaan vihamielinen vaikuttaminen, jolla vieras valtio — pääsääntöisesti, yleensä, ei se aina valtio ole, mutta yleensä se on valtio — pyrkii työntämään, käyttämään ihmisiä, siirtolaisia, ihmisaseena, aiheuttamaan siihen yhteiskuntaan kaaosta. Jos te katsotte, arvoisa edustaja Kiljunen, taaksepäin, niin mitäpä olisi tapahtunut, jos Puola ei olisi silloin suojannut omia rajojansa? Se yhteiskunta ja Eurooppa olisi saattanut olla siinä kohtaa jo taas kaaoksessa, mikä olisi hankaloittanut nimenomaan ukrainalaisten asemaa. Tältä osin nämä on syytä kyllä todellakin erottaa. Niissä on nimittäin vissi ero. Toisessa on sopimustausta, mutta toisessa tulee kysymys siitä, mitä suojataan: suojaammeko me valtion suvereniteettia, suojaammeko me kansallista turvallisuutta, ja osoitammeko myös suoraselkäisinä sen, että meitä ei voi painostaa tällaisella toiminnalla, työntämällä ihmisiä väkisin rajalle ja rajan yli. Se, että siihen varustauduttaisiin täällä siten, että nostamme vastaanottokapasiteettia, on täysin väärä lähtökohta tässä kohtaa, ja se valitettavasti näkyy näissä hallituksen esityksissä, ettei tässä olla osattu laittaa vaakakuppeihin sitä, mitä kautta tätä kyseistä ilmiötä — nyt puhumme siis vihamielisestä vaikuttamisesta — katsotaan: katsotaanko sitä valtion suvereniteetin osalta vai katsotaanko sitä turvapaikkanäkökulmasta. Sitä ei tule tarkastella turvapaikkanäkökulmasta. On hyvä muistaa, kun vedotaan kansainvälisiin sopimuksiin, että suvereenilla valtiolla on aina oikeus päättää, keitä se alueelleen päästää. Se ei mene suinkaan niin, että henkilö voi päättää, milloin hän menee ja minne hän menee.

Totesitte myös omassa puheenvuorossanne, että maahanmuutto on väistämätön asia. Ei se ole mikään sirkkaparvi. Valtio myöskin päättää ehdot, millä sitä tehdään. Maahanmuuttoa ei tule sotkea tähän tällaiseen vihamieliseen toisen valtion vaikuttamiseen. Maahanmuuttoa tapahtuu, kyllä, mutta valtio tekee eli täällä eduskunnassa tehdään ne lait, millä ehdoilla sitä tehdään. Ja valitettavasti tällä kaudella tämä toiminta on ollut täysin päätöntä, hallitus on rikkonut ulkomaalaislakia joka kulmasta, ja se ei ole kovinkaan viisasta ja kestävää miltään osin, ei turvallisuuden mutta ei myöskään talouden näkökulmasta. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Kiitos. — Ja edustaja Peltokangas.

17.47 Mauri Peltokangas ps: Kiitos, arvoisa puhemies! Niin, Suomen sisäinen turvallisuus on se pointti, mikä tässä tulee ottaa hyvin voimakkaasti huomioon. Tässä salissa ja tässä talossa pitää tehdä sellaista lainsäädäntöä, joka kohdentuu sellaiseen asiaan, että täällä Suomen rajojen sisäpuolella on turvallista olla. Nyt kun puhutaan hybridivaikuttamistilanteesta, niin en todellakaan toivo, että siihen sekoitetaan normaalia maahanmuuttoa. Nyt kun tehdään sellaista lainsäädäntöä, jolla voidaan vaikuttaa hybridivaikuttamistilanteeseen, niin sekoittaminen normaaliin maahanmuuttoon on mielestäni kyllä harhauttavaa ja... No, en nyt sano sitä sanaa, mutta todella harhauttavaa. On huolestuttavaa, että edustaja Kiljunen puheessaan äsken toi ihan selkeästi esiin, ainakin puheen alkuosassa, että hän ei ero-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 71/2022 vp

ta hybrdivaikuttamistilannetta ja normaalia maahanmuuttoa. Se on hyvin, hyvin huolestuttavaa.

No, pointtinani on se, että haluaisin kiinnittää erityistä huomiota hallituksen tekemisiin nyt lähiaikoina. Perussuomalaiset ovat vaatineet ansiokkaasti vain yhtä asiaa, sitä, että me voimme turvata Suomen sisäisen turvallisuuden myös hybrdivaikuttamistilanteessa siten, että me luomme lainsäädäntöä, jolla Rajavartiolaitoksen toimeenpanevat henkilöt siellä rajalla voivat tosiasiallisesti keskeyttää hybrdivaikuttamistilanteessa ihmisten vaeltamisen Suomeen niin raja-asemilta kuin raja-asemien ulkopuolelta elikkä maarajalta. Tämä on se, mitä me haluamme. Ja näyttää siltä, että hallituksen vastaus siihen on pelkästään se, että valmistaudumme siihen, että maan sisäpuolella on hurjasti porukkaa. Meidän ei tarvitse, arvoisat kollegat, valmistautua siihen lainkaan, jos meillä on kunnossa lainsäädäntö, jolla me voimme pysäyttää sen hybrdivaikuttamisen sinne rajalle. Tätä me koetamme sanoa, ja tämä ei kelpaa.

Me ihmettelemme, miksi tämä ei kelpaa, mutta ei meidän tarvitse sitä ihmetellä, sen voi sanoa ääneen: hallitus menee yhden puolueen talutusnuorassa vaikka avantoon, ja tässä kohtaa vihreät vetävät ja muut hallituspuolueet kitisevät ja vinkuvat perässä. Tämä on Suomen turvallisuuden kannalta erittäin huolestuttava tilanne — erittäin huolestuttava tilanne. Hallituspuolueiden prioriteettina on ensin maailmanhalaaminen ja sen jälkeen Suomen sisäisen turvallisuuden varmistaminen. Perun välittömästi puheeni, kun saan tähän saliin rajavartiopöydät, jotka antavat tosiasiallisesti rajavartiomiehille ja -naisille mahdollisuuden estää hybrdivaikuttamistilanteessa Suomen rajan ylittämisen niin maarajalta kuin rajavartiopaikoilta. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Kiitos. — Ja edustaja al-Tae.

17.50 Hussein al-Tae sd: Arvoisa puhemies! Laitetaan tämä nytten oikeaan perspektiiviin.

Ensinnäkin hybrdivaikuttamisesta. Sen katsotaan olevan tämmöinen pehmeä tapa käydä sotaa. Jokainen suomalainen päättäjät tietää, että siinä kohtaa kyse ei ole turvapaikan hakemisesta eikä turvapaikkaprosesseista; kyse on siitä, että ihmisille on salakuljettajien kautta tahallisesti mahdollistettu se, että he tulevat esimerkiksi Suomen rajalle tai jollekin muulle rajalle. Tämän ei katsota olevan normaalia turvapaikanhakua eikä katsota myöskään olevan tilanne, jossa kaikki paikalla olevat olisivat sotaa pakenemassa tai muuta, vaan se on selkeä vaikuttamistilanne, ja tässä kohtaa meillä on paljon erilaisia tapoja estää tämäntyypisiä vaikuttamistilanteita. [Mauri Peltokankaan välihuuto]

Ensimmäinen on se, että meidän ulkopoliittikka toimii. Esimerkiksi tässä Valko-Venäjän tapauksessa jopa Suomen ulkoministeriö oli ollut yhteydessä niihin maihin, joista se pääasiallinen massa ihmisiä tuli sinne Valko-Venäjän rajalle yrittäen Euroopan puolelle. Euroopan unioni myöskin aktiivisesti kävi tätä keskustelua, joka lopulta johti siihen, että näitä lentoja kyettiin vähentämään, jopa estämään, ja näin ollen ihmisten siirto Valko-Venäjän rajalle ja Euroopan rajalle pystyttiin pysäyttämään. Tämä on yksi erinomainen keino, joka koettiin toimivaksi.

Keinoja on myös monia muita: Frontexin käyttö, rajaesteiden käyttö, ylipäänsä rajaturvallisuuden ottaminen laajalla mittakaavalla tähän mukaan, yhteiskunnan valjastaminen, informaatiovaikuttaminen niissä maissa, joista nämä ihmiset lähtevät, ja niin edelleen.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 71/2022 vp

Tässä lain pykälässä kyse on siitä, että kun turvapaikanhakijat tulevat rajalle, niin jos siellä on joukossa hybrdivaikuttajia, siirtolaisia ja turvapaikanhakijoita... [Mauri Peltokangas: Miten te erittelette ne? — Mari Rantanen: Aivan!] — Juuri näin. — Jos koemme, että siellä on esimerkiksi aitoja turvapaikanhakijoita joukossa, ja jos me emme tiedä, mikä heidän todellinen määränsä on, niin me emme halua, että Suomen rajaviranomainen tai Migri yksin hoitaa tätä koko palettia, vaan pidetään huoli siitä, että meillä on lainsäädännöllinen mahdollisuus laajentaa meidän työvoimakapasiteettiamme tässä kysymyksessä, jottei kävisi niin kuin kävi Valko-Venäjän rajalla, jossa esimerkiksi kuoli paljon lapsia metsään.

Tässä ei ole oikeastaan sen suuremmasta asiasta kyse kuin siitä, että asiat hoidetaan mallikkaasti ottaen huomioon nämä kovat keinot, mitkä ovat jo käytössä — ja nyt on tulossa lakeja, jotka vielä mahdollistavat enemmän tällaisia kovempia keinoja — ja sitten vielä nämä pehmeät keinot, ja sen lisäksi on näitä ihan perustapoja mahdollistaa lainsäädännöllisesti se, että me saamme myös apua EU:n sisältä näitten asioiden hoidossa.

Ja jos tämä asia olisi todella niin suuri ja vakava kuin... [Puhemies koputtaa] — Jos 10 sekuntia sallitte?

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Saatte vaikka 20, mutta tämä oli tällainen varoitus.

Jos tämä asia olisi todella niin vakava kuin tässä ehkä yritetään tuoda ilmi, ja jos se olisi niin akuutti kuin tässä ehkä nyt yritetään maalata, [Mauri Peltokangas: Hallitus nämä esitykset tuo!] niin todellisuudessa täällä olisi enemmän kuin neljä kansanedustajaa — kaksi perussuomalaista ja kaksi demaria — ja käytäisiin laajempaa keskustelua tässä suhteessa. Todellisuudessa tämä on yksi käytännön esimerkki siitä, miten tätä palettia voi parhaiten hoitaa normaalikäytännön mukaisesti niin, että se ihmismurhe ei olisi paha mutta sitten samanaikaisesti Suomen rajaturvallisuus ja suomalaisten turvallisuus pidetään kunnossa.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Ja edustaja Kiljunen.

17.54 Kimmo Kiljunen sd: Arvoisa puhemies! Kun me tässä kävimme keskustelua siitä, kuka sotkee erilaisia käsitteitä, niin ehkä on hyvä katsoa nämä käsitteet sillä lailla läpi, että ymmärrämme, mistä me puhumme. [Mauri Peltokangas: Katsotaanpas oikein tarkasti!] Te totesitte, että minä sotken maahanmuuton ja tämän hybrdivaikuttamisen ja että en tunnista niiden eroa. Voin sanoa henkilökohtaisesti tunnistavani — ja tiedän myöskin, että hallitus tunnistaa — sen eron erittäin selvästi. [Mari Rantanen: Ei se näy esityksessä!]

Ensinnäkin peruskäsitteet täytyy nyt ymmärtää. Termi ”hybrdivaikuttaminen” on hie-man hämäävä, me emme näe sen sisään. Te puhutte nyt hybrdivaikuttamisesta silloin, kun on kysymys tällaisesta niin sanotusta välineellistetyistä maahanmuutosta, josta tämä esimerkki juuri Valko-Venäjän ja Puolan ja Liettuan rajoilla viime vuodelta oli. Se on selkeästi siihen liittyvä asia, ja se on ”välineellistettyä maahanmuuttoa”. Hybrdivaikuttamisella tarkoitetaan turvallisuushkia, muita kuin konventionaalisia, aseellisia turvallisuushkia, ja niitä on iso ja laaja repertuaari. Niitä on erittäin paljon eri muotoja, joista tämä välineellinen maahanmuuttoprosessi on yksi pieni elementti. Siellä on informaatiovaikuttamista, siellä on asymmetristä sodankäyntiä, siinä voi olla terroritekoja, siinä on

Pöytäkirjan asiakohta PTK 71/2022 vp

monenlaista. Tämä hybridi-käsitteen alle tuleva tapa muodostaa turvallisuusriskejä ja turvallisuushkia on erittäin laaja. Nyt ei mennä siihen kysymykseen, vaan puhutaan välineellistetyistä maahanmuutosta ja maahanmuutosta.

Ja se, minkä te sotkette tässä — ja siihen edustaja al-Tae juuri viittasi omassa puheenvuorossaan — on se, että te sotkette turvapaikkakäsittelyprosessin tähän välineellistettyyn maahanmuuttoon. Ne ovat kaksi aivan eri asiaa, ne ovat kaksi täysin eri asiaa, [Mari Rantasen välihuuto] ja teidän on tarpeetonta ruveta keskustelemaan turvapaikanhakuprosesseista ja Geneven sopimuksesta tässä yhteydessä, kun me puhumme tästä välineellistetyistä maahanmuutosta. [Mauri Peltokangas: Tekö ne määrittelette?] — Minulla on konkreettinen kokemus asiasta. Edustaja Peltokangas, minulla on konkreettinen kokemus tästä asiasta. Olen Euroopan neuvostossa mukana näissä asioissa ja olen käynyt, silloin kun tämä teidän mukaanne hybridi vaikuttaminen, välineellistetty maahanmuuttoprosessi, oli pahimmillaan, Puolan rajalla ja Liettuan rajalla. Minä olin siellä rajalla, ja minä haastattelin niitä ihmisiä, jotka olivat tulleet sen rajan ylitse. Tässä edustaja al-Tae kertoi, että siellä on hyvin haavoittuvassa asemassa olevia ihmisiä. Kyllä on, koska he olivat metsässä, isoin joukoin. Sillä alueella oli tuhansia, pahimmillaan kymmeniätuhansia, ihmisiä. He tulivat rajan ylitse, ja minä kysyin heiltä — osa puhui venäjää, ja puhuin heidän kanssaan venäjää, osa puhui ranskaa, ja puhuttiin ranskaa, tai puhuttiin englantia — ja käytiin läpi asioita. Kaikki ne, jotka minä kohtasin, kertoivat, miksi ovat siinä, mitä on tapahtunut, miksi ovat siinä niin: ”Täällä kysytään, haetko sinä turvapaikkaa, mutta minä en ole missään tapauksessa hakemassa turvapaikkaa.” ”Minä en halua jäädä Liettuaan.” ”En halua jäädä Puolaan.” ”Minut oli informoitu Bagdadissa”, ”Minut oli informoitu Moskovassa” — tai mistä tahansa he tulivatkaan sinne — ”että Minskin kautta ovat ovet auki Eurooppaan.” ”Minä haluan mennä Saksaan.” ”Minä haluan mennä Englantiin.” ”Minä haluan mennä johonkin Eurooppaan, missä minulla on sukulaisia tai ystäviä, joiden luokse olen pääsemässä, koska annettiin ymmärtää, että täältä Minskin kautta päästään lävitse.” [Puhemies koputtaa]

He eivät olleet turvapaikanhakijoita. Älkää sotkeko turvapaikanhakuprosessia tähän kysymykseen silloin kun me puhumme välineellisestä maahanmuutosta. Ja tähän liittyen myöskin Suomi haluaa olla tarkka: emme me myöskään halua olla tämän välineellistetyin maahanmuuton uhreja, jos sikseen tulisi. [Mauri Peltokangas: Te ette suostuneet laatimaan lainsäädäntöä estämään sitä, mistä juuri puhuitte!]

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Rantanen.

17.58 Mari Rantanen ps: Arvoisa puhemies! Arvostan kollega Kiljusta, kun hän monasti jaksaa väitellä täällä salissa myöhäänkin illalla, mutta se ongelma tässä on nyt se, että vaikka molemmat tässä kuvaavat aivan oikein — kuten al-Tae ja Kiljunen toteavat — että nämä ovat kaksi eri asiaa — juu, niin ovatkin — niin miksi ihmeessä hallitus esityksissään ei osaa näitä erottaa. [Kimmo Kiljunen: Osaa erottaa!] Vika ei ole meissä, vaan vika on hallituksessa, joka tuo täysin torsoja esityksiä tänne saliin. Ja jos te luette tämänkin hallituksen esityksen läpi, niin tämä lähtee siitä, että tällä halutaan vastata välineellistettyyn maahanmuuttoon. No, jos tällä halutaan vastata välineellistettyyn maahanmuuttoon, joka ei ole turvapaikanhakua, niin piruako täällä Suomessa tekevät turvapaikkaviraston ihmiset EU:sta. Emme me tarvitse tänne kuulkaa siinä kohtaa mitään bingoisäntiä ja -emäntiä, jos tässä ei ole kysymys turvapaikanhausta.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 71/2022 vp

Tässä nyt on se suuri heikkous, joka tällä hallituksella on. Kuten tässä edustaja Peltokangas aivan oikein totesi, jää kyllä vahvasti sellainen kutina, että te olette jonkun talutusnuorassa, kun te sotkette ne nimenomaan näissä lakiesityksissä, on kyse sitten tästä laista, on kyse sitten rajavartiolaista tai on kyse sitten valmiuslaista. Kuuntelin kyllä ilolla edustaja al-Taeen puheenvuoroa, jossa hän kuvasi erinomaisen hyvin, että nämä henkilöt, jotka on tuotu rajalle, eivät ole oikeita turvapaikanhakijoita ja heidän tulonsa tulee estää. Olemme tästä tismalleen samaa mieltä, mutta se ongelma on se, että teidän hallituksenne ei ymmärrä tätä eikä tuo meille sellaisia lainsäädäntöpykälä, joilla tämä voidaan estää.

Kuten edustaja Kiljunen kuvasi, olitte tavannut siellä Puolan rajalla ihmisiä, joille on markkinoitu Bagdadissa, että Minskin kautta pääsee Saksaan, ja varmasti Suomeenkin saattoi joku olla matkalla. Tehän kuvasitte juuri sen, mistä me ollaan puhuttu kaikki nämä vuodet vuodesta 2015 lähtien. Oikea turvapaikanhakija ei valikoi sitä maata, mihin hän on menossa, vaan hän menee siihen ensimmäiseen lähellä olevaan turvalliseen maahan. Ja tässä on meillä iso ongelma.

Minä toivoisin, että tässä salissa järki voittaisi ja täällä päästäisiin sellaisiin pykäliin, joilla voidaan estää vihamielinen toiminta, mutta näissä esityksissä, arvoisat kollegat, ne asiat kyllä sotketaan. Mutta ei huolta, perussuomalaiset pitävät erinomaisesti huolta siitä, että näitä ei sotketa, ja jos sotketaan, niin me tuomme sen asian kyllä esiin. Toivon, että viette tätä viestiä myöskin — te olette molemmat pääministeripuolueen edustajia — oman puolueenne kautta, että nyt olisi aika ottaa pää pois pensaasta.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Peltokangas.

18.01 Mauri Peltokangas ps: Kiitos, arvoisa puhemies! Tässä on käyty hyvää keskustelua. Täällä edustajat Kiljunen ja al-Tae toivat nimenomaan sen pointin esiin. Siitä voidaan olla monta mieltä, kuuluuko suomalaisen kansanedustajan olla Puolassa raja-aitaan nojaamassa, kun siellä on hybridivaikuttamistilanne päällä, mutta annan arvon sille, [Kimmo Kiljusen välihuuto] koska matkailu avartaa ja kokemukset myös — siinä mielessä ihan ok.

Kun te mainitsitte, että tässä ei ollut näiden henkilöiden kohdalla, jotka olivat tulleet rajan yli sinne Puolan puolelle, kysymys turvapaikanhakijoista vaan hybridivaikuttamista suorittavista henkilöistä, niin nimenomaan tässä on se pointti. Nyt hallitus tekee sellaista lainsäädäntöä, että nämä rajan yli tulleet pääsevät meillä hoteisiin ja meillä on heitä varten täällä armeija ihmisiä, jopa Euroopasta roudattua henkilökuntaa, jotka pitävät huolta siitä rajan yli tulleesta porukasta, kun me perussuomalaiset näkisimme sellaisen ratkaisun, että nämä esiin tuomanne henkilöt, joista nimenomaan itse mainitsitte, että he eivät ole turvapaikanhakijoita, eivät pääsisi Suomen rajojen sisäpuolelle, koska ei-turvapaikanhakijahan ei tulekaan päästä. Tästä olemme varmasti samaa mieltä, että henkilöllä, joka ei ole turvapaikkaa hakemassa, ei ole mitään asiaa Suomeen. Hienoa, me olemme tästä samaa mieltä.

Miksi me emme sitten yhdessä laatisi sellaista lakia, joka estää nimenomaan tällaisten henkilöiden maahanpääsyn? Tämä on se asian pihvi, jota perussuomalaiset yrittävät koko ajan hallitukselle ystävällisesti tuoda esiin valiokuntatyössä, tuoda esiin täällä salissa sekä sosiaalisessa mediassa ja henkilökohtaisissa keskusteluissa jatkuvasti. Tässä kohtaa tulee Peltokankaan äireen pojalle mieleen, että miksi, arvon kollegat, jotka ovat hyvin knällejä, viisaita miehiä, eivät ota koppia tästä. Siksi edellisessä puheenvuorossani toin esiin sen

Pöytäkirjan asiakohta PTK 71/2022 vp

hypoteesin, että ollaanko tässä jossain talutushihnassa. Tämä oikeasti, arvoisat kollegat, tuntuu nyt siltä.

Mutta mennään vielä siihen, että koska tässä nyt näyttää vallitsevan yksimielisyys siitä, että on olemassa tilanteita, joissa nimenomaan hybrdivaikuttamista käytetään välineellistämällä ihmisiä tulemaan rajojen sisäpuolelle, meidän tulisi estää se. Laaditaan sellainen lainsäädäntö. Viekkä pääministeripuolueen edustajina, niin kuin edustaja Rantanen tässä ansiokkaasti sanoi, terveisiä sinne, että nyt pannaan toimeen. Ei tehdä niin kuin aikaisemmin tehtiin, että siellä olivat ne tarpeelliset pykälät olemassa mutta iltakoulussa poistitte ne. Elikkä siellä joku puolue vaikutti poliittisesti siihen, ei hyväksynyt sitä. Oliko se hallituskysymys, vai mikä se oli? Jotain tapahtui, me kaikki tiedämme sen. Ymmärrän hyvin, että ette voi tähän ottaa kantaa, mutta me tiedämme, että tästä on kysymys, koska järkevä suomalainen poliitikko ajattelee ensin Suomen sisäisen turvallisuuden parasta ja sitä nimenomaista asiaa, että me estämme niiden niin sanottujen hybrdivaikuttajien, jotka eivät ole turvapaikanhakijoita, maahanpääsyn. Tämä on se yhteinen tavoitetila, ja toivon, että siihen päästään.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja al-Taee.

18.04 Hussein al-Taee sd: Arvoisa puhemies! Kaikkien suomalaisten kansanedustajien yhteinen tahtotila on pitää huoli siitä, että Suomen rajalta tulee sellaisia ihmisiä, jotka ovat toivottuja, ja niin tämä lakiesitys kuin kaikki muutkin lakiesitykset pyrkivät tähän päämäärään. Meillä ei ole hallituksessa eikä eduskunnassa oikeastaan tästä mitään erimielisyyttä.

Minä ehkä joudun paljastamaan, että joudun tekemään aika paljon töitä näitten asioiden eteen, tein myöskin siviiliammattissani. Tässä on kyse tilanteesta, jossa suurin osa pakolaisista asuu joko oman kotimaansa sisällä pakolaisleireillä tai sen liepeillä, naapurustossa. Pieni osa näistä ihmisistä päätyy lähtemään liikkeelle kauemmaksi. Tavoitetila on aina se, että konflikti ratkotaan mahdollisimman nopeasti sellaiseen kuntoon, että nämä pakolaiset pääsevät takaisin rakentamaan oman kotinsa, jottei pakolaisuus jatku liian pitkään. Muuten he käytännössä asettuvat niihin pakolaisleireihin tai sitten niihin muihin maihin. Pakolaisuus ei ole koskaan mikään hieno asia. Se on aina huono asia, koska siinä koti on muuttunut viholliseksi.

Tässä tilanteessa, kun ihmisten olo pakolaisleireissä tai niillä lähialueilla on kääntynyt negatiiviseksi, vaaralliseksi ja vaikeaksi, ihmissalakuljettajat tulevat ja myyvät näille ihmisille paketteja päästä pois niiltä alueilta ja niistä tilanteista. Siellä on joukossa aitoja pakolaisia, joita on käytetty tässä tilanteessa ja joille on myyty mahdollisuus hakea turvaa muualta kuin siitä tilanteesta, missä he ovat. YK:n UNHCR-järjestelmä ei tällä hetkellä kanna näistä lähes sadasta miljoonasta ihmisestä huolta, koska se on aliresursoitu. Ja näin ollen nämä ihmissalakuljettajat käyttävät näitä mahdollisuuksia tarjota tätä joillekin ihmisille. Mutta siellä on joukossa myöskin niitä, jotka eivät ole pakolaisia ja jotka eivät ole turvapaikanhakijoita vaan opportunisteja. Kun reitti aukeaa johonkin, niin myöskin he haluavat mukaan, haluavat vaihtaa elämänsä tai elää. He tulevat laittomasti jollekin alueelle, koska heille luvataan jotakin.

Meidän on hirveän vaikeaa Valko-Venäjän rajalla tai jollain muulla rajalla tietää heti kättelyssä, kun katsomme näitä ihmisiä — lapsiperheitä, aikuisia, mitä tahansa — että mistähän tässä on todellisuudessa kysymys. Mutta me tiedämme sen ison kuvan. Se iso kuva on, että siellä on ihmissalakuljettajia ja mahdollisesti hybrdivaikuttajavaltioita, jotka yrit-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 71/2022 vp

tävät vaikuttaa meihin. Tehtävämme on asettaa raja-aita ja käyttää erilaisia keinoja siihen, että laajamittainen maahantulo estetään. Mutta sitten samanaikaisesti täytyy käytännössä erottaa, ketkä siellä ovat aitoja turvapaikanhakijoita. Ja tähän tarvitaan joidenkin ihmisten kohdalla haastatteluprosessi, jossa kysytään: ”Hei, lähditkö sinä Mosulista, ja kaatuivatko pommit niskaan? Onko tämä perhe sitä?” [Puhemies koputtaa] Ja jos pystytään todentamaan ja todistamaan, että tämä ihminen tämän massan joukossa ansaitsee turvapaikan, niin hänelle se täytyy suoda. Tähän saatetaan tarvita lisäapua EU:sta, ja sen vuoksi tämä laki on säädetty.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Kiljunen.

18.08 Kimmo Kiljunen sd: Arvoisa puhemies! Edustaja al-Tae melkein teki tarpeettomaksi tämän puheenvuoron, koska hän juuri kuvasi sen tilanteen, mistä on kysymys.

Kun edustaja Peltokangas ehkä hieman virnuillen totesi, että ollaan siellä Puolan ja Valko-Venäjän rajalla nojailemassa rajatolppiin, että matkailu avartaa, niin sanon niin, että aikaa ei ollut nojailla niihin rajatolppiin, mutta kylläkin matkailu avarsi, ja sen takia sinne mentiin, että me tutustuimme siihen tilanteeseen, jopa niin pitkälle, että me voimme täällä siitä asiasta puhua. Se oli sen tarkoitus. Meidän oli tarkoitus seurata nimenomaan ihmisoikeusnäkökulmasta tätä tilannetta ja sitä, onko siinä aito turvapaikanhakutilanne vai ei. Sitä me halusimme seurata, ja voidaan juuri se teille kertoa, että ei ollut. Siinä oli selkeästi tällainen välineellistetty maahanmuuttotilanne. He olivat normaaleja siirtolaisia, jotka pyrkivät Eurooppaan ja tulivat raja-aitojen ylitse sieltä, ja itse asiassa Omonin sotilaat ja poliisi siellä ohjailivat sitä prosessia vielä julkealla tavalla, se prosessi oli täysin läpinäkyvä. Eli siinä suhteessa se oli mitä törkeimmin tehty välineellistetty maahanmuuttotilanne, jossa pyrittiin vaikuttamaan negatiivisesti siihen naapurimaan asettelmaan.

Edustaja al-Tae sanoi juuri sen olennaisimman asian: Puola, Liettua ja Suomi ovat allekirjoittaneet Geneven pakolaissopimuksen, ja sen lähtökohta on antaa suojaa ihmiselle, joka sitä suojaa ei kotimaassaan saa, joka voi joutua vainotoimenpiteen kohteeksi, tai täällä puhuttiin juuri katoamistilanteista, että meillä on tahatonta katoamista ja niin edelleen, eli on vainoa. Me eletään vielä maailmassa semmoisessa tilanteessa, että ihmiset joutuvat pakenemaan, saamaan suojaa, ja me olemme velvoitettuja sivistysvaltiona antamaan sen suojan.

Se tilanne täytyy selvittää. Siihen me olemme sitoutuneet, että me selvitämme, onko ihminen aidosti suojaa tarvitsemassa vai onko hän pyrkimässä vain siirtolaiseksi Eurooppaan, mikä sekin sinänsä on ihan legitiimi pyrkimys, vaikka se tapahtuukin niin, etteivät paperit ole kunnossa, eli siinä mielessä ollaan laittomassa asettelmassa. Ja tämän selvittämisestä on kysymys, koska tällaisessa tilanteessa me emme voi etukäteen tietää, kun joku tulee maahan, mikä on asetus: onko [Mauri Peltokankaan välihuuto] aidosti oikeus turvapaikkaan — Geneven sopimukseen olemme sitoutuneet — vai onko tämä joko välineellistettyä, laitonta tai jotain muuta salakuljetustoimintaa tai muuta.

Tämä on se yksinkertainen asia, jota tässä selvitetään. Ei tätä kannata tämän monimutkaisemmaksi tehdä, ja sen vuoksi nyt tätä lainsäädäntöä pyritään tehostamaan niin, että me voisimme saada tarvittaessa Euroopan unionista, eurooppalaisilta turvapaikkaviranomaisilta, apua, jos meillä olisi hyvin laajamittaisesti tällaisia ilmiöitä tapahtumassa. Tämä on järkevää Suomen ja suomalaisen yhteiskunnan turvallisuudesta ja myöskin koskemattomuudesta huolen pitämistä, tässä tapauksessa eurooppalaisella avulla.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 71/2022 vp

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Näin. — Ja vielä edustaja Rantanen.

18.11 Mari Rantanen ps: Arvoisa puhemies! Tässä juuri kuvattiin se ongelma, mikä Suomessa on. Edustaja Kiljunen on käynyt oikein katsomassa Puolan rajalla ja todennut, [Kimmo Kiljunen: Oikein!] että herranen aika, tähän on välineellistetty tilanne, mutta sitten te tulette Suomen eduskuntaan ja kerrotte, että emme me niin voi tehdä, koska me otamme kaikki sisään ja rupeamme laittamaan heitä turvapaikkaprosessiin ja kysymme, ovatko he välineellistettyjä vai eivät. Ymmärrätkö te, edustaja Kiljunen, miten vaarallinen tuo ajatus on? Näin ei pidä missään nimessä toimia, vaan kun te olette nähnyt Puolassa, kuinka se tilanne estetään, niin teidän pitäisi olla hyvin tietoinen siitä, että monia kymmeniätuhansia ihmisiä estettiin tulemasta Euroopan sisälle juuri sen vuoksi, että he eivät ole aitoja turvapaikanhakijoita. Siellä kävivät myöskin EU:n viskaalit sanomassa, että hyvä, näin pitää toimiakin, eivätkä he ole saaneet siitä myöskään Euroopan ihmisoikeustuomioistuimelta langettavia tuomioita. Itse asiassa väliratkaisuissakin lukee se, että valtiolla on oikeus päättää, keitä se alueelleen päästää.

Toinen kysymys on sitten se, minkä EIT jo havaitsi, että jos nämä henkilöt ovat kuitenkin siinä viranomaisten näkyvillä, niin humanitääristä apua tulee sinne rajan toiselle puolelle laittaa. Mutta se ajatus, että kaikki päästetään Suomen rajan sisäpuolelle ja ruvetaan tutkimaan jokaisen turvapaikkahakemusta, on täysin mieletön. Itsehän te juuri kuvasitte, että tässä ei ole kyse turvapaikasta — silloin heitä ei tule ottaa rajojen sisäpuolelle ja alkaa täällä tutkimaan näitä turvapaikkahakemuksia. Tässä on se merkittävin ero, kun me puhumme siitä välineellistetystä, vihamielisestä toiminnasta ja aidosta ja oikeasta turvapaikanhausta.

Ja se on kyllä tässä yhteydessä nyt myös sanottava, että Geneven pakolaissopimus, joka on muistaakseni tullut voimaan vuonna 51, on tehty aivan toisenlaiseen tilanteeseen. Se on tehty toisen maailmansodan jälkeen ja tällaiseen aitoon pakolaisuuteen, jotta ei käy niin, että ihmiset eivät pääse turvaan silloin, kun joku hullu alkaa pommittamaan, kuten me nyt näemme Euroopassa. Siihen aikaan ei ole pohdittu sitä, että hetkinen, joku valtioon voi käyttää tällaista hyökkäystä ihmisiä hyväksi käyttäen toista valtiota kohtaan. Siltä osin nämä viittaukset Geneven pakolaissopimukseen tässä yhteydessä, kun me puhumme vihamielisestä välineellistämisestä, ovat kyllä hiukan huonoja.

Ja mielestäni tämä on hyvä myöskin huomioida, että meidän täytyy erottaa nämä kaksi asiaa, turvapaikat ja välineellistäminen. Se todellinen murhe — sanon tämän nyt ihan sydämeistäni — on se, että hallituksessa tuntuu olevan sellaisia ideologisia ajatuksia, että näitä ei voida erottaa. Mielestäni se on kyllä hyvin vahingollista, ja toivoisin, että tältä osin järki voittaisi myös hallituksessa. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Kiitos. — Ja edustaja Kiljunen. [Kimmo Kiljunen: Arvoisa puhemies! Ihan viimeiseksi vielä...] Ihan ensimmäiseksi vielä: laittakaa mikrofonin päälle.

18.14 Kimmo Kiljunen sd: Arvoisa puhemies! Ihan viimeiseksi vielä: Hallitus osaa tämän asian erottaa, näkee sen välineellistetyn maahanmuuton ja aidon turvapaikanhaun eron, mutta hallitus ei voi sitä tietää etukäteen, niin kuin ei Puolassa ja Liettuassakaan voida etukäteen tietää, kun nopeasti tapahtui tällainen hallitsematon tilanne, että yhtäkkiä on iso joukko ihmisiä rajalta tullut ylitse, onko siinä aito pakolaisvirta, onko siinä aito pako-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 71/2022 vp

laistilanne vai ei. Ja tämän vuoksi halutaan varmistaa tätä prosessia, että me voimme toimia sekä kansainvälisen oikeuden lähtökohtien mukaan että myöskin kansallisen turvallisuuden lähtökohdista. Tämä asia on hallinnassa. Me osaamme sen erottaa, mutta te tietoisesti haluatte sen sotkea.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Arvoisat edustajat, minulla on varmasti koko ilta aikaa olla tässä, enkä missään nimessä halua rajoittaa teidän parlamentaarista oikeuttanne käydä tätä keskustelua, mutta olen tulkitsevinani, että te ette nyt kovin paljon pysty vaikuttamaan — ettekä hybridivaikuttamaan — toistenne mielipiteisiin. Mutta sovitaan, että jokainen saa vielä ainakin yhden puheenvuoron. — Edustaja Rantanen.

18.15 Mari Rantanen ps: Arvoisa puhemies! Lopetan tähän puheenvuoroon, olen samaa mieltä.

Totean vain vielä uudestaan sen ihan vakavissani, edustaja Kiljunen, että kun te sanotte täällä, että te osaatte hallituksessa erottaa, niin jos näin olisi, niin teidän lakiesityksenne, mitä te tuotte tähän saliin, olisivat täysin erilaisia, ja se on tässä nyt suurena murheena. Jätän tämän kuitenkin hautumaan teidän, kokeneen parlamentaarikon, mieleen. Uskon, että olemme tästä asiasta samaa mieltä, mutta ymmärrän myöskin hallituspuolueen edustajan pakon puolustaa tässä esityksiä. Mutta ehkä siellä taustalla voisi nyt käydä ihan vakavaakin keskustelua tästä asiasta. En tohtisi näin vakavissa asioissa teitä moittia täällä, vaan nimenomaan me toivoisimme, että teiltä tulisi sellaisia esityksiä, joita oppositiokin voisi pääsääntöisesti tässä asiassa, nimenomaan tässä kansallisen turvallisuuden varmistamisessa, tukea. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Kiitos. — Ja edustaja Peltokangas.

18.16 Mauri Peltokangas ps: Kiitos, arvostettu puhemies! Osaltani myöskin viimeinen kommentointi tähän.

Edustaja Kiljunen toi ansiokkaasti tässä esille oman mielipiteensä siitä, että hallitus tietää ja erottaa — hallitus tietää ja erottaa. Pidän pitkäaikaista parlamentaarikkooa myöskin asiantuntijana, koska tässä tänä iltana on todistettu se, että todellista asiantuntijuutta on, koska paikan päälläkin on oltu ja on todellakin olemassa siellä ihan luissa ja ytimissä se kokemus, mitä siellä on tapahtunut, ja ollaan haastateltu ihmisiä ja todettu, että kyseessä ei ole turvapaikanhaku vaan nimenomaan hybridivaikuttaminen. Nyt totesitte vielä sen yksikantaan — mikä on sinällään iloinen uutinen — että hallitus tietää ja pystyy erottamaan nämä kaksi asiaa todellakin. Ja olen muistavinani, että hallituspuolueiden jäsenet usein tuovat esiin sen, että asiantuntijuutta tulee kuulla, ja sitten myöskin sen, ennaltaehkäisevä toiminta on aina järkevää. Eli pyrimme ennaltaehkäisemään sellaisia tilanteita, joista me kaikki toivomme, että niitä ei syntyisi.

Ja tässä kohtaa sitten vedänkin aasinsillalla siihen, että kun se ennaltaehkäisy on parasta ja kun meillä on täällä pääministeripuolueen kansanedustajia, joilla on kokemusta ja näkemystä, paikallaolokokemusta, todellista osaamista siitä asiasta, niin hallitus ei tuo kuitenkaan tähän saliin sitä ennaltaehkäisevää pykälää, jolla voidaan todellisesti estää se teidän näkemänne tilanne siellä Puolassa. Tämä on se, mitä perussuomalaiset toivovat, ja nyt olen onnellinen siitä, että hallituspuolueet osaavat erottaa nämä asiat ja haluavat ennaltaehkäistä. Ja olen varma siitä, että viimeistään ensi viikolla saamme tänne käsittelyyn sen rajapy-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 71/2022 vp

kälän, jolla tämä ongelma ratkeaa, ja voimme taputtaa seisaaltaan tältä puolelta, että kiitos, toitte sen, mitä Suomi tarvitsee.

Kiitos, arvoisa puhemies, ja hyvää viikonloppua!

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Kiitos, oikein hyvää viikonloppua! — Edustaja al-Taee.

18.18 Hussein al-Taee sd: Arvoisa puhemies! Minulla on tapana katsoa ratkaisukeskeisesti näitä kysymyksiä. Tämä riskihän ei ole vielä onneksi realisoitunut, ja sitä vartenhan me istutaan täällä, että pystytään ennaltaehkäisevästi toimimaan niin, että meidän pitkä raja erityisesti Venäjän kanssa ei vuotaisi ja pystytään hallitsemaan tilanne. Tässä on tulossa sarja erilaisia esityksiä tämän asian varmistamiseksi. Tämä kuuluu niihin, tämä on yksi niistä.

Minä kokisin, että tässä tilanteessa tavallaan haetaan sellaista ajatusta, että sitä, missä Puola ja Liettua ja Latvia tekivät virheen — sinne metsään kuoli lapsia — me emme halua ja tämän vuoksi luodaan tämmöinen laajempi, leveämpi järjestelmä sille, että voimme tätä humanitaarista puolta hoitaa samanaikaisesti kuin hybridivaikuttamista estää. Ja siihen tarvitaan sarja lakeja, joista yksi on tämä. Ehkä ratkaisu tässä kysymyksessä voisi olla se, että olisi sellaisia alueita, jotka olisivat tavallaan raja-alueita, jotka eivät olisi täysin... Tai olisi tämmöisiä rajavyöhykkeitä, jotka eivät olisi Suomen sisämaata, joissa pystytään tekemään tätä humanitaarista työtä tai jotain muuta vastaavaa ja sillä tavalla erottelemaan ihmisiä.

Mutta se signaali — siinä minä olen samaa mieltä — täytyy lähettää maailmalle, että Suomen raja ei tule vuotamaan, Suomi ei tule olemaan osa tämmöistä hybridivaikuttamista ja Suomella on kaikki resurssit, mahdollisuudet — sekä kovat että pehmeät — hoitaa tämä asia ja se tekee sitä myöskin diplomaattisesti, laaja-alaisesti, käyttäen suhteitaan maailmalla ja erityisesti EU:ssa.

Kun luen näitä hallituksen esityksiä — menneitä, tätä ja tulevia — niin näen, että tässä haetaan semmoista kokonaisten esitysten kimppua, joilla pelastetaan ihmishenkiä — lapsia erityisesti — mahdollisesti kylmältä talvelta, mutta ennen kaikkea suojataan suomalaisia ja Suomen kansalaisia täällä sisämaassa. [Mari Rantanen: Ei pidä paikkaansa, valitettavasti!]

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Ja keskus... — Ahaa, edustaja Mäkelä vielä.

18.21 Jani Mäkelä ps: Arvoisa puhemies! Vielä lyhyt kommentti näihin signaalivaikutuksiin ja tähän aihepiiriin. Eli nythän on niin, että Suomi on oikeusvaltio ja Suomessa viranomaistoiminnan täytyy perustua lakiin, ja ihmettelen näitä jopa ministeritasolta tulevia lausuntoja siitä, että jos Suomeen tulee tällaista hybridivaikuttamista ja on laajamittaista maahantuloa, niin se asia hoidetaan viranomaisten toimesta. Miten sellainen asia voidaan hoitaa viranomaisten toimesta, jonka hoitamiseen viranomaisilla ei ole laillista toimivaltaa? Jos viranomainen ei voi lain mukaan pysäyttää turvapaikanhakua rajoilla, niin miten viranomainen käytännössä pystyisi tekemään päätöksen, joka ei perustu lakiin? Ministeri, joka antaisi sellaisen määräyksen laittomasta toiminnasta, syyllistyisi rikokseen, ja virkamies, joka sitä noudattaisi, syyllistyisi rikokseen huolimatta siitä, että ministeri on käskennyt, koska käskyn noudattaminen ei vapauta rikosoikeudellisesta vastuusta. Todennäköisesti virkamies kieltäytyisi noudattamasta sellaista käskyä.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 71/2022 vp

Eli kyllä tämä lainsäädäntö täytyy Suomessa saada kuntoon, että se turvapaikanhaku tosiasiallisesti sellaisessa tilanteessa voidaan pysäyttää, kun se ei perustu vilpittömiin tarkoituksiin. Eli kysymys ei ole siitä, että ihmiset hakisivat turvaa tai suojaa, mihin nämä kansainväliset sopimukset on tarkoitettu, vaan siitä, että ihmiset tulevat joissain muissa tarkoituksissa tai heitä jopa työnnetään valtiollisten toimijoiden toimesta toisissa tarkoituksessa rajan ylitse. Ei niitä turvapaikkakäytäntöjä ole tarkoitettu tällaisiin tilanteisiin. Nämä ovat sen turvapaikkajärjestelmän väärinkäyttöä, ja väärinkäytökset täytyy torjua, tai niistä tulee sääntö.

Yleiskeskustelu päättyi.

Eduskunta hyväksyi hallituksen esitykseen HE 49/2022 vp sisältyvien 1.—2. lakiehdotuksen sisällön mietinnön mukaisena. Lakiehdotusten ensimmäinen käsittely päättyi.